

ชีวิตเรียบง่าย

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหารธรรม วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “เด็กโง่ๆ”

หลวงพ่อก : เขาเขียนเองนะ “เด็กโง่ๆ”

ถาม : กราบนมัสการหลวงพ่อกเจ้าคะ

วันนี้โยมไม่มีคำถามเจ้าคะ แต่อยากปรารภกับหลวงพ่อกเจ้าคะ ณ ปัจจุบันนี้โยมได้เปิดรับเว็บไซต์ฟังธรรมของหลวงพ่อกทุกวันคะ โยมรู้สึกว่ธรรมะนี้จะละเอียดอ่อนมาก และเป็นธรรมโอสถ เป็นคู่ปราบกับโลกธรรม ๘ บางครั้งโยมรู้สึกท้อแท้อ่อนแอ หหมดไฟ เพราะกิเลสมันทิ่มตำหัวใจ ก็ฟังธรรมะเทศน์ปลุกจิตที่กำลังหลับไหล จากกิเลสนั่งบัลลังก์ก็ให้อีกเหมเหมื่อนนักมวยให้น้ำ สู้กับมัน และจะคิดมรณานุสติเหมือนหลวงพ่อกเทศน์ว่า “ในหนึ่งวันคิดถึงความตายกี่ครั้ง” โยมก็คิดกับตัวเองว่า พ่อกนี่เหมือนเป็นวันสุดท้ายที่เรามีชีวิตอยู่ เราจะเอาทรัพย์อะไรติดจิตดวงนี้ไปบ้าง

โยมระลึกถึงพระพุทธเจ้า ท่านมีทุกอย่างครบ ท่านยังสละสมบัติทางโลก เพราะท่านสร้างบารมีไว้หลายภพหลายชาติ พ่อย้อนมาดูตัวเองแล้ว นี่ถึงธรรมของหลวงพ่อกเทศน์ว่า “การรับผิชอบครอบครัวยก็เหมือนรับผิชอบชีวิต รับผิชอบชีวิตก็เหมือนรับผิชอบกับการภาวนา” แต่คำสอนที่หลวงพ่อกเทศน์สอนว่า “พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า ชีวิตในการครองเรือนเหมือนวิดน้ำทั้งทะเล ได้ปลาตัวน้อยๆ หนึ่งตัว ซึ่งมันยากและลำบากมากๆ”

ทุกวันนี้ทำงานทางโลกคู่ขนานกับทางธรรมไปด้วย เมื่อมีเวลาก็ปฏิบัติอยู่บ้านตลอดคะ พยายามให้ตัวเองมีสติมีปัญญาสอนตัวเอง แต่ยังหาจิตของตัวเองไม่เจอ และยังไม่มิต้นทุน

คะ แต่พยายามอดทนทำอยู่คะ เพื่อให้หัวใจมันเข้มแข็ง โยมอธิษฐานว่าทุกอย่างให้ธรรมะ
จัดสรร ถ้าโยมมีบุญอำนาจวาสนาบารมีคงได้เดินตามรอยพ่อแม่ครูบาอาจารย์คะ

สุดท้ายขอกราบหลวงพ่เมตตาอ่านข้อความของเด็กเิงๆ และมีปัญญาที่บคนนี้ จะ
พยายามให้ตัวเองมีสติและมีปัญญามากขึ้นคะ

ตอบ : พูดถึง เห็นใหม่ เวลาคนมีสติมีปัญญา คำว่า “มีสติปัญญา” คือระลึกถึงชีวิตของตนเอง
ได้ พอระลึกถึงชีวิตของตนเองได้ก็พยายามๆ ถ้าการพยายามจะประพฤติปฏิบัตินะ มัน
พยายามต้องมีสติปัญญา คำว่า “มีสติปัญญา” ในเมื่อเรามีครอบครัว ในเมื่อเรามีความ
รับผิดชอบ มันก็ต้องรับผิดชอบ คนรับผิดชอบนะรับผิดชอบไปถึงที่สุด นี่เป็นการบ่มเพาะนะๆ
ถ้าเรามีครอบครัว เรามีความรู้สึกเราใ้ในธรรม เราก็รับผิดชอบครอบครัว การรับผิดชอบ
ครอบครัวมันได้เห็นหมด

เรามีลูกศิษย์คนหนึ่ง เวลาแม่เขาเจ็บไข้ได้ป่วย เขาดูแลแม่เขา เพราะแม่เขาเป็น
เบาหวาน เขารับผิดชอบต่อจนกว่าแม่จะเสียชีวิตไป พอแม่เสียชีวิตแล้วเขามาหาเราแล้วบอก
“หลวงพ่ ชีวิตมันมีแค่นี้จริงๆ เนาะ มันมีแค่นี้” แล้วทำให้เขามีสติ เขามีสติมาก แล้วเขาก็
อยากจะมาประพฤติปฏิบัติ แล้วพอมมาประพฤติปฏิบัติอยู่พักหนึ่ง สุดท้ายแล้วเขาก็ออกไป พอ
เขาออกไปเพราะอะไร เพราะส่วนใหญ่แล้วพอกิเลสมันพุ่มพุกขึ้น กิเลสมันมีกำลังมากขึ้น ใ้สิ่ง
ที่เราเห็น ตอนที่เราเห็นมันสดๆ ร้อนๆ พอมันสดๆ ร้อนๆ มันสดขึ้นมาก พอมันสดขึ้นมาก สิ่งใด
มันเสียสละได้ทั้งนั้น

แต่เวลามันปฏิบัติไปแล้ว ปฏิบัติไปแล้ว ธรรมะของเรามันไม่เข้มแข็งพอ พอไม่เข้มแข็ง
พอ เวลากิเลสมันพุ่มพุกขึ้นมา เขาก็ออกไปเป็นเรื่องธรรมดา ทีนี้เรื่องธรรมดา เราถึงบอกไง เวลาคน
ที่มีศรัทธามากนะ คุณสิ พวกดารา พวกที่มีชื่อเสียง เวลาเขาไปบวชเขาบอกว่า “บวชทั้งหมด
ชีวิต บวชตลอดชีวิต” อย่างมากไม่เกิน ๕ ปี

“ธรรมะสอนว่าให้รับผิดชอบ” เวลาเขาจะสึกไป เขาจะออกไปข้างนอก เขายังอ้างธรรมะสอนอีกนะ “แห่ม! ที่แรกมาบวชแล้ว พอมาปฏิบัติแล้ว แห่ม! ธรรมะมีสติมีปัญญา ธรรมะสอน สอนว่าต้องรับผิดชอบต่อชีวิต ต้องรับผิดชอบต่อ ยังทำประโยชน์ได้” สึกออกไปก่อน เรียบอก “เออ! ธรรมะอะไรมันสอนอย่างนั้น ธรรมะเขามีแต่เสียสละ เสียสละให้เข้ามา” ที่นี้พูดถึงว่าเวลาจิตเขาเสื่อม แต่เขาพูดอย่างนั้น พูดอย่างนั้นเพราะมีสติปัญญาอย่างนั้น มีสติปัญญาพูดก็พูดได้แค่นั้นไง ถ้าพูดได้แค่นั้นมันก็ออกไปอยู่ทางโลกใจ

แต่ถ้าเราอยู่ของเรา ในชีวิตในครอบครัวของเรา เราดูสิ่งนี้ ชีวิตในครอบครัวแค่ดูแลนะ ดูแลลูกเต้า ใ้อโฮ! เวลาโต้แย้งกัน เวลาถกเถียงกัน มันเป็นภาระไปทั้งนั้น แล้วมันเป็นภาระมันเป็นภาระของใครล่ะ มันเป็นภาระของเราไง เป็นภาระของเราเพราะเราไม่มีสติสัมปชัญญะ สมบูรณ์พอ เราถึงได้ต้องมีครอบครัวมา ถ้ามีครอบครัวมาแล้วสิ่งนั้นมันเป็นความรับผิดชอบของเรา โทษใครไม่ได้เลย โทษสติปัญญาของเราแน่ละ โทษความผิดพลาดของเราทั้งนั้น

ถ้าความผิดพลาดของเราแล้วเราดูแลรักษาของเราไป ดูแลรักษาไป มันจะสอนเรานะ อย่าผิดอีกนะ อย่าผิดอีก จำให้แม่นๆ อย่าผิดพลาดอีกนะอย่างนี้ เราอยู่กับแบบนี้มันจะกลมของเราก็ไปเรื่อยๆ ถ้าเรากลมของเราก็ไปเรื่อยๆ รับผิดชอบต่ออย่างนั้น ถ้าดูแลอย่างนั้นไปถึงที่สุด ถ้าถึงที่สุดแล้วเพราะถึงเวลาเรามีสติปัญญา เพราะเรามีธรรมในหัวใจ มันถึงทำให้เราอยู่โดยไม่ทุกข์ไม่ยากจนเกินไป แต่ถ้ากิเลสมันรุ่มเร้า พอรุ่มเร้าขึ้นมา ใ้อโฮ! มันตีอกชกตัว มันทำลายตัวเองทั้งนั้นเลย

กิเลสทำให้เราผิดพลาดมาแล้ว กิเลสมันก็ยังทำลายสติปัญญา ทำลายโอกาส ทำลายสิ่งที่ภาพเดียวกันนี้ละถ้ามันมองด้วยปัญญา มองด้วยสติปัญญา เห็นไหม มันจะสั่งสอนเรา ถ้าภาพเดียวกันนี้แหละ ถ้าเราเป็นเรื่องกิเลสต้นหาความทะยานอยากนะ มันจะให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ ภาพเดียวกันนี้แหละ เพียงแต่ว่ามีสติปัญญาหรือไม่ หรือว่ามองโดยกิเลสต้นหาความทะยานอยาก ภาพเดียวกันนี้แหละ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราอยู่อย่างนี้ เราได้แบบนี้ แล้วสิ่งนี้มันเป็นที่รู้จักพยานกับเรา เราดูแลของเราถ้าเป็นไปได้นะ ถ้าเป็นไปได้ สิ่งนี้เราทำของเรา แล้วถ้ามีกรรมแล้ว ชีวิตในครอบครัวจะร่มเย็นเป็นสุขนะ ชีวิตในครอบครัว ไม่อย่างนั้นแล้วชีวิตครอบครัวมันมีความได้แย่ง ถ้าความได้แย่งมันมาจากเราทั้งนั้น มันมาจากเรา ถ้าเรามีสติปัญญาพอต้องไม่มีเรื่อง ถ้าเรามีสติปัญญาพอ เราจะหลบหลีกได้ เรามีสติปัญญาพอๆ นะ เราเป็นคนคุมเกมเอง มันจะมีเหตุการณ์รุนแรงขนาดไหน เรามีสติปัญญาพอๆ สิ่งนั้นมันจะเข้ามาทิ่มแทงหัวใจเราไม่ได้ เข้ามาให้เราหลงใหล ให้มีความโลภ ความโกรธ ความหลงกับอาการอย่างนั้นไม่ได้

ถ้าไม่ได้ล่ะ เราเย็นดูนะแล้วมันเศร้า ถ้าเศร้าเป็นธรรมสังเวช มันสังเวช สังเวชใจ สังเวชใจ มันอยู่กับเรา เราต้องอยู่กับเขา แล้วต้องอยู่ไปอย่างนี้อยู่ตลอดไป ถ้ามีกรรมในหัวใจมันเป็นแบบนี้ ถ้าไม่มีกรรมในหัวใจนะ เราก็เดือดร้อน เขาก็เดือดร้อน แล้วเขาก็มีการกระทบกระทั่ง เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เราไม่จองเวรจองกรรมใครทั้งสิ้น

เราเกิดมา เกิดมา เห็นไหม เกิดมาเป็นสัตว์ร่วมโลก ถ้าสัตว์ร่วมโลกแล้วเรามีกรรมในหัวใจของเรา เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา นี่พูดถึงถ้ามีสติปัญญานะ พูดถึงคนโง่ๆ ใจ แต่คนโง่ๆ ถ้ายังมีคุณธรรมในหัวใจบ้าง มันจะเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าไม่มีคุณธรรมในหัวใจเลย มันมีแต่ความทุกข์ร้อนเผาหัวใจ

พูดถึง “เวลาเขาฟังธรรม ถ้าฟังธรรมแล้วเราปฏิบัติธรรม ถ้าจิตทำมันเป็นไปได้ไง เขาเปิดเว็บไซต์ฟังหลวงพ่อกทุกวัน เพื่ออะไร ธรรมะของหลวงพ่อบ้างที่จิตใจมันอ่อนแอ มันท้อแท้ มันหมดไฟ ก็เลสมันทิ่มตำหัวใจ เวลาฟังธรรมๆ เพื่อปลุกปลอบหัวใจของเรา” เหมือนกัน เราเป็นพระที่ประพฤติปฏิบัติ เวลามันท้อแท้ มันอ่อนแอ เห็นไหม เข้าไปหาครูบาอาจารย์ แล้วครูบา-อาจารย์ท่านจะคอยกระตุ้นให้กำลังใจทั้งนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ในหัวใจ ถ้ามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ในหัวใจ แก้วสารพัดนึก แก้วสารพัดนึกนะ คนมุ่มมองขนาดไหน ระดับของโลกคนที่

เขาบอกเป็นพุทธะเขียบ้านเขาก็บอกเขาเป็นชาวพุทธ เขาเป็นคนดี ไม่ต้องทำอะไรแล้วดีอยู่แล้ว แต่คนที่เขามีระดับทานของเขา เขาอยากเสียสละทานของเขา เขาอยากเพิ่มอำนาจวาสนาบารมีของเขา คนที่หัวใจสูงส่งกว่าเขาไปวัดไปวาไปจำศีล แล้วผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสารจะออกบวชเลย ออกบวชประพฤติพรหมจรรย์ ออกบวชเพื่อจะเอาให้พ้นจากกิเลสไปเลย

สิ่งที่ว่าจิตใจของคนมันมีคุณธรรมมากน้อยแค่ไหน ถ้ามีคุณธรรมมากน้อยแค่ไหน เวลามันอ่อนแอ มันหมดไฟ ครูบาอาจารย์จะกระตุ้นอย่างนั้น ถ้ากระตุ้นขึ้นมามันมีกำลังมันก็สู้ของมันได้ เวลาฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ เวลาสู้กับมัน แล้วถ้ามันเป็นคติธรรม คติ เวลาที่เราไปหาครูบาอาจารย์ ครูบา-อาจารย์คอยชี้จุดบอดของเรา ถ้าชี้จุดบอดของเราชี้ให้เราเห็นว่าให้เราต่อสู้ได้

แต่ถ้าเราคิดได้เองๆ ถ้าเราคิดของเราได้เอง เรามีสติปัญญามันไม่ต้องมีเขามิเราไป ถ้าคนอื่นบอก คนอื่นคอยชี้แนะ มันจริงหรือไม่จริง เขาปรารถนาดีกับเราจริงหรือเปล่า แต่ถ้าเราคิดได้เอง เห็นไหม **ชีวิตของชาวพุทธเรา ถ้าชีวิตเรียบง่าย ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมานะ เวลาท่านถึงที่สุดแห่งทุกขะนะ สูงสุดสู่สามัญ เรียบง่าย พระธรรมคานี้ พระปกตินี้ พระธรรมคานี้ท่านมีคุณธรรมของท่าน นี้ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติปัญญา เห็นไหม ชีวิตของเราจะเรียบง่าย ความสุขหาได้ในใจนี้ ความสุขไม่ต้องไปหาได้ที่ไหน**

ความสุขนะ คุณสิ ความสุขในครอบครัว ถ้าครอบครัวของเรา ครอบครัวของเราญาติพี่น้องในตระกูลของเรามีหน้าที่การงานของเขา เขาทำงานของเขา เขามีความสุขของเขา เรามีความสุขแล้ว ชีวิตเรียบง่าย แต่ถ้าชีวิตไม่เรียบง่ายมันพยายามจะแสวงหา เวลาปฏิบัติแล้วจะตั้งรู้มันรู้มัน รู้อะไร รู้ส่งออกทั้งนั้น ถ้ามันเป็นความจริง มันจะเป็นความจริงเข้ามาในนี้ไง ถ้าเข้ามาในนี้ เห็นไหม มันสติปัญญา ถ้าเราอ่อนได้ คนมีสติปัญญานะมันจะมีที่พึ่ง

ฉะนั้น บอกว่า เวลาเขาคิดของเขา เวลาองค์สมเด็จพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้าสละสมบัติมาทั้งหมด แล้วสละมาแล้ว สละมาเพื่อหาสัจจะหาความจริงจากในใจขององค์สมเด็จพระ

สัมมาสัม-พุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ท่านไม่เคยคิดเสียดายอะไรเลย เวลากลับไปเทศนาว่าการเอาพระเจ้าสุทโธทนะ

เวลาสามเณรรวาทขอสมบัติฯ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม-พุทธเจ้าพิจารณาเลย สมบัติในการจะเป็นกษัตริย์เขามีของเขาอยู่แล้ว มันเป็นโดยสิทธิ์อยู่แล้ว แต่ที่นี้เวลาองค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้ามาระลึก สมบัติอย่างนั้น ถ้าสมบัติอย่างนั้นก็เป็นกษัตริย์ไปจนหมดชีวิต แต่ถ้าเอาอริยทรัพย์ละ เอาสมบัติภายใน ถึงให้ออกบวช เวลาออกบวชขึ้นมา บวชขึ้นมาแล้วให้พระ-สารีบุตรเป็นผู้บวชให้ พระสารีบุตรบวชให้แล้ว พระสารีบุตรสอนจนถึงเป็นพระอรหันต์

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าได้อย่างนั้นแล้วจบ จบหมด เห็นไหม ไม่ได้เสียใจสิ่งใดเลย ไม่ได้คิดห่วงหน้าพะวงหลังสิ่งใดเลย ถ้าผู้ที่ปฏิบัติตามความเป็นจริงอย่างนั้น ธรรมะสอนให้รับผิดชอบๆ รับผิดชอบต่อในเรื่องอะไร ถ้ารับผิดชอบต่อ รับผิดชอบต่อระดับของศฤหส์ถ์ ระดับของผู้ครองเรือน ในระดับของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ในระดับของผู้ที่สิ้นกิเลสไปแล้ว รับผิดชอบต่อเรื่องอะไร ถ้ารับผิดชอบต่อ รับผิดชอบต่อตรงนี้ มันถึงเป็นความจริงเข้ามา ถ้าไม่เป็นความจริงขึ้นมา มันก็เป็นอย่างทางโลกที่เขาเป็นกัน มันถึงว่ามันจะมีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับเขาละ ถ้าเป็นประโยชน์กับเขา เขาถึงทำได้

ฉะนั้น ถ้ามันเป็นไปได้เขาพึ่งเทศน์แล้วเขาจับประเด็นมาตลอด ฟังคำเทศน์ของหลวงพ่อสอนว่า “สิ่งที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในการครองเรือน” ใ้ที่เราพูด พูดเพราะอะไร เพราะเราอ่านพระไตรปิฎก เราค้นคว้าในพระไตรปิฎก แล้วสิ่งใดพอศึกษาพระไตรปิฎกแล้วสิ่งใดที่มันดูดีมี สิ่งที่มีมันกินใจ สิ่งทีพูดทุกวันๆ ก็มาจากธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม วิดทะเลทั้งทะเลเลย เอาปลาตัวน้อยๆ ตัวเดียว ในการครองเรือนมันต้องลงทุนลงแรงขนาดนั้น

เพราะลงทุนลงแรงขนาดนั้น เพราะด้วยความคิดของสามัญสำนึกเราไง ถ้าสามัญสำนึก ดูทางโลกเขาประสบความสำเร็จ เห็นเขาประสบความสำเร็จ เราก็อยากประสบ

ความสำเร็จไปกับเขา แต่ประสบความสำเร็จแบบนั้นประสบความสำเร็จทางโลก **แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสบความสำเร็จในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประสบความสำเร็จในทางธรรม**

ถ้าในทางธรรม ในทางธรรม งานทางโลกมันจะทุกข์ยากขนาดไหน เราก็ได้ทำมาแล้ว งานในทางธรรมๆ คนถ้าไม่มีสติปัญญา เขาบอกว่า “เขาพยายามจะประพฤติปฏิบัติอยู่ แต่สิ่งที่เขาค้นหา ค้นหาหัวใจของเขายังไม่เจอ” ถ้าค้นหาหัวใจเจอ ในการปฏิบัติ เวลาค้นหาหัวใจ การค้นหาหัวใจ เวลาธรรมะของครูบาอาจารย์เรา การค้นหาหัวใจก็คือการทำสมาธิ ถ้าจิตมันสงบนะ จิตมันละเอียดเข้ามาสงบ เราดูของเราเลย เพราะมันเป็นปัจจัยตั้ง เป็น **สันติภูมิจิโก** เหมือนคน คนแสวงหาสิ่งใดอยู่ ถ้าไปเจอสิ่งที่เขาแสวงหาอยู่ เขาก็หมดความสงสัยจริงไหม เขาแสวงหาสิ่งใดอยู่ ถ้าเขาเจอสิ่งนั้น มันก็เสร็จสิ้นของมันใช้ไหม

นี่ก็เหมือนกัน เราค้นหาหัวใจๆ แล้วค้นหาหัวใจเป็นอย่างไรละ ฉะนั้น ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศิล สมาธิ ปัญญา ถ้าทำสมาธิขึ้นมา สมาธิตัวจริงๆ นั้นละค้นหาหัวใจของตน จิตสงบเข้ามาชัดเจนมาก เพราะทำความสงบของใจได้ พอทำความสงบของใจได้ เพราะจิตมันสงบ พอจิตสงบมันได้รสของสมาธิธรรม รสสมาธิธรรมมันจะเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย มันจะเชื่อเพราะเหตุใด มันจะเชื่อเพราะว่าธรรมะมันจะเข้าสู่หัวใจของสัตว์โลก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์ก็หรือหัวใจนี้ใจ รื้อสัตว์ชนสัตว์ก็หรือหัวใจของสัตว์โลกไม่ให้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ รื้อสัตว์ชนสัตว์คือให้พ้นจากวัฏฏะ พ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด แล้วเราก็บ่นกันอยู่ปากเปียกปากแฉะเลย “เราจะไม่เกิดแล้ว คนนั้นสิ้นกิเลสแล้ว” นี่มันบ่นนะ มันธรรมะบ่น มันไม่เป็นความจริงใจ

ความจริงมันเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิจิโก มันเป็นความรู้จำเพาะตน ความรู้จำเพาะตน คุณสิ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นพระอรหันต์ พระอรหันต์รู้กันในใจดวงนั้นใจ แต่รู้ในใจดวงนั้น เวลาหลวงปู่มั่นท่านลงมาจากเชียงใหม่ เวลาท่านจะกลับอีสาน ท่านผ่านไป

โคราช มันมีลูกศิษย์ลูกหาท่านทั้งนั้น มีพวกคบดีเพราะเป็นลูกศิษย์ก็คุ้นเคย ตามตรงๆ เลย “ข้าพเจ้าเล่าคือว่าท่านเป็นพระอรหันต์” ตามหลวงปู่มันเลยนะ หลวงปู่มันท่านไม่ตอบเลย ท่านพูดถึงเรื่องอริยสังขเลย

ไฉนมันเป็นการบ่น เป็นสิ่งที่ว่าโลกธรรม ๘ เป็นความเชื่อถือของคน แต่ความจริงถ้ามันจะเป็นจริงๆ มันเป็นจริงในใจอันนี้ไง ถ้ามันเป็นจริงในใจอันนี้ ถึงบอกว่า “เขาพยายามประพฤติปฏิบัติค้นคว้าหาหัวใจของตนให้ได้” คำว่า “ค้นคว้าหาหัวใจของตน” เราอย่าไปตั้งเป้า ถ้าตั้งเป้ามากเกินไป ก็เลสมันก็จะหลอกใจ

เราบอกว่า เราทำสมาธิ เราทำความสงบ เพราะเราเชื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่องค์สมเด็จพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า **สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี** เราค้นคว้าหาความสงบของใจ ถ้าใจมันสงบได้จริง เห็นไหม มันจะเป็นหนึ่ง พอมันเป็นหนึ่งมันไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น สมาธิคือจิตที่ไม่พาดพิงใดๆ ทั้งสิ้น แต่มันรู้ตัวมันเองชัดเจนมาก รู้ตัวเองชัดเจนมาก ความชัดเจนอันนั้นมันถึงจะอธิบายเรื่องสมาธิได้ ได้ถูกต้องตามความเป็นจริงใจ แล้วจิตมันได้สัมผัสสมาธิตามความเป็นจริง แล้วสัมผัส สัมผัสที่ไหน สัมผัสที่ใจของตนนั้นไง

ถ้าใจของตนเป็นสมาธิ เห็นไหม จิตสงบ สงบในขั้นของสมาธิ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วเวลาจิตมันสงบแล้วมันพิจารณาของมันไป มันละมันถอนสังโยชน์เป็นพระโสดาบัน สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบนี้เป็นสงบของขั้นของพระโสดาบัน เวลาพิจารณาของมันไป พิจารณาของมันไป เวลาจิตมันละกามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง เห็นไหม สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี มันสงบของขั้นสภิกาคามี แล้วถ้ามันพิจารณาต่อเนื่องไป มันไปละกามราคะ ปฏิฆะหมดเลย สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี มันสงบขั้นของพระอนาคามี

แล้วถ้าพิจารณาต่อไปมันไปทำลายอวิชชา ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ทำลายชาติ จนไม่มีสิ่งใดๆ เลย ไม่มีสิ่งใดเหลือตกค้างในใจเลย ทำลายภวาสวะคือไปทำลาย

ความรู้สึกอันนั้นเลย ถ้าทำลายความรู้สึกอันนั้น สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วถ้ามันสงบอย่างนั้นมันสงบของขั้นอะไรละ สงบของขั้นการสิ้นกิเลส การสิ้นกิเลสมันเป็นอกุปปรกรรม มันเป็นสัจจะเป็นความจริงในใจ

ฉะนั้น วิมุตติสุขๆ มันอยู่ตรงนั้นไง ถ้าอยู่ตรงนั้นมันเป็นความจริง ความจริงมันเป็นความจริงของมัน เพียงแต่ว่าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติท่านจะสื่อสาร คือท่านจะอธิบายอย่างไร ในวงกรรมฐานของเรา ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นจริงท่านอธิบายตามประสบการณ์ของท่าน ส่วนใหญ่แล้วอธิบายตามประสบการณ์ของท่าน ตามประสบการณ์เพราะจิตมันมีการกระทำใช้ใหม่ เวลามันอธิบายถึงธรรมะ มันอธิบายถึงประสบการณ์การกระทำนั้นมันชัดเจนใจ

แต่เวลาทางการศึกษา ในทางการศึกษานะ พวกที่เรียนบาลี เห็นใหม่ เวลาถามปัญหาปั๊บ เขาก็พยายามจะย้อนกลับไป คือเขาเคยศึกษามา เขามีความรู้อย่างนั้น เขาก็จะตอบโดยความรู้ของเขา แต่ความรู้ของเขามันก็ยังเป็นความรู้ขององค์สมเด็จพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้าที่ท่านอธิบายไว้ แต่ตัวเองมันไม่มีประสบการณ์ มันถึงเอาขั้นตอนสิ่งใดมาอธิบายโดยที่ไม่ถูกต้องไม่ถูกต้องมันก็ไม่เข้ากัน มันก็ไม่เป็นปัจจุบันใจ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเป็นความจริง เห็นใหม่ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สงบขั้นสมาธิ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบขั้นวิมุตติสุขไม่มี อันนั้นไม่มี มันเป็นความจริงอันนั้น เพราะเขาบอกว่าเขาพยายามค้นหาใจของตน มันยังค้นหาใจของตนยังไม่ได้ พยายามค้นหาอยู่ ถ้าค้นหาอยู่มันก็เป็นความจริง มันเป็นเรื่องการกระทำของเรา

เขาบอกว่า “ทุกวันนี้ทำงานคู่ขนานไปทางโลกกับทางธรรมไปด้วยกัน เมื่อมีเวลา ก็จะปฏิบัติอยู่ที่บ้าน และพยายามจะสร้างสติสร้างปัญญาของตน เพื่อให้จิตใจของตนเข้มแข็ง”

อันนี้มันเป็นอำนาจวาสนานะ อำนาจวาสนาของคน มันมีเป้าหมาย เวลาวางเป้าหมายแล้วพยายามจะเดินให้ถึงเป้าหมายนั้น ฉะนั้น โดยข้อเท็จจริงของชีวิต ชีวิตแล้วเราเกิดมา เกิดมาด้วยอำนาจวาสนา เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ถ้าเกิดมา

พบพระพุทธศาสนาแล้ว ใครจะสนใจหรือไม่สนใจ แล้วคนที่อยู่ข้างๆ วัด แล้วถ้าเห็นพระปฏิบัติ ถ้าไม่เข้าหูเข้าตา มันยิ่งห่างศาสนา เกิดมาเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แต่เวลาเห็นพระเห็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติแล้วมันไม่ลงใจเรา มันยิ่งคัดยี้งค้ำาน ยิ่งออกห่าง อันนั้น มันก็เป็นกรรมของสัตว์ๆ นะ

แต่ถ้าผู้ที่มีอำนาจวาสนา เห็นใหม่ มีอำนาจวาสนามันก็เทียบเคียงมาในใจเรา อะไร เป็นความจริง เมื่อก่อนเราก็คิดของเราอย่างนี้ เวลาที่ก่อนบวชเราก็ออยู่ทางโลกนี้แหละ พออยู่ทางโลกแล้วมันอยากหาความจริงใจ “ถามตัวเองอะไรมันจริง” ไม่มีอะไรจริงเลย มันดีอย่างหนึ่ง ดีอย่างหนึ่ง พอไม่มีอะไรจริง มันก็หันมาว่า “สงสัยจะต้องเป็นพระนี่แหละ” ก็เลยมาศึกษา ศึกษาประวัติครูบาอาจารย์ ศึกษาไปศึกษามา แล้วก็เข้ามาเนีย พอศึกษาถึงเอาความจริงๆ ถ้าเราพยายามค้นคว้าหาความจริง ถามตัวเองว่าอะไรเป็นความจริง ถ้าอะไรเป็นความจริง เราปฏิบัติ เราค้นคว้าของเรา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาได้ ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาได้

สิ่งที่อำนาจวาสนาของคน อำนาจวาสนาของคนนะ เพียงแต่ว่าระยะเวลา ระยะเวลา มันแบบว่ามีเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ ศรัทธาของคนก็เหมือนกัน เวลามันศรัทธาขึ้นมา มันก็มีความมุ่งมั่น แต่พอทำสิ่งใดแล้วไม่ประสบความสำเร็จมันก็ท้อแท้ ความท้อแท้ความอ่อนแออันนั้นคือวาสนาของคนนะ แต่ถ้าคนที่เขามุ่งมั่นเขาไม่มั่นเลย

เพราะเวลาบวชแล้ว เราศึกษาอ่านหนังสือประวัติของมหายาน เขาเจาะภูเขาทั้งลูก เฒ่าโง่ย้ายภูเขา เขามี ๓๐ ปี ๔๐ ปีนะ ทำอยู่ตรงนั้น พยายามแสวงหาอยู่ตรงนั้น สุดท้ายแล้วนะเขาบรรลุธรรมได้ มหายานเขาทำจริงทำจังของเขาเนะ เขาทำต่อเนื่อง แต่เขาบอกว่าง่ายๆ ง่ายๆ คือว่าท่านพูดเรียบง่าย การพูดธรรมะของมหายานเขาจะเรียบง่าย แต่จริงๆ พวกนี้พวกจริงจังทั้งนั้น มันเป็นแบบว่าคนที่มันมุ่งมั่น เขามุ่งมั่นของเขา เขาทำของเขา แล้วเขาจะได้ประโยชน์ของเขา แต่ของเราถ้ามันเจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ เห็นไหม เราก็พยายามรักษาของเรา

ฉะนั้น เขาบอกว่า “โยมอธิษฐานว่าทุกอย่างให้ธรรมะจัดสรร ถ้าโยมมีบุญมีอำนาจวาสนา มีบารมีก็อยากจะเจริญรอยตามพ่อแม่ครูอาจารย์ทั้งหลาย”

ถ้าทำได้ ถ้าทำได้นะ เพราะคนเรามันเป็นไปตามวัย วัยทำงานใช้ไหม ต่อไปถ้าทุกคนเขามีหน้าที่การงานหมดแล้ว มันก็เป็นเวลาของบุคคลคนนั้นแล้ว ส่วนใหญ่แล้วในประเพณีของชาวพุทธ พอมีอายุมากเขาจะเข้าวัดเข้าวาเพื่อจะประพฤติปฏิบัติ คำว่า “ประพฤติปฏิบัติ” หมายความว่า คนเราพอไม่ใกล้ฝั่ง พอไม่ใกล้ฝั่งแล้วเราจะเอาสมบัติสิ่งใดไป สมบัติที่เราทำไว้เป็นสมบัติของโลก เป็นสมบัติของตระกูล ผู้ที่รับมรดกตกทอดไป

แต่ของเราบุญและบาปเท่านั้น ที่ทำมาบุญและบาปเท่านั้น ทั้งๆ ที่ทำหน้าที่การงานที่หาทรัพย์สมบัตินั้น ถ้ามันเป็นสุจริตเป็นบุญกุศลมันก็ได้ทรัพย์สมบัติด้วย ได้บุญกุศลด้วย แต่ถ้ามันทำมาโดยได้ทรัพย์สมบัติมาโดยบาปโดยกรรม มันก็จะมีเวรกรรมนั้นไป

สิ่งนี้เป็นสมบัติของโลก แล้วสมบัติของเราละ สมบัติของเรา วัฒนธรรมของชาวพุทธ พอแก่เฒ่าแล้วจะไปวัดไปวา ไปวัดไปวาพยายามประพฤติปฏิบัติเพื่อเอาสมบัติของตน ถ้าสมบัติของตน คนจะเดินทาง ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ถ้าพลัดพรากเป็นที่สุด

พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้ สอนระดับของท่าน ผู้ที่ระดับของท่านก็พยายามเสียสละพยายามทำคุณงามความดีเพื่อเป็นทรัพย์สมบัติ เพื่อให้ติดกับหัวใจนั้นไป ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้ามีศีล มีศีล เวลาประพฤติปฏิบัติถ้าจิตเป็นสมาธิได้ จิตทำความสงบของจิตนั้นได้ เวลาตายไป เห็นไหม เกิดบนพรหม เพราะจิตหนึ่ง พรหมคือจิตที่เป็นหนึ่งใจ ส่วนใหญ่แล้วจะเกิดบนพรหม แล้วพรหมมันก็มีปุถุชน มีอริยภูมิ มีต่างๆ พรหม

แล้วถ้าใครมีอำนาจวาสนา พอจิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญาๆ ถ้ามันฝึกหัดใช้ปัญญา ดูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน อยู่ที่ชั้นดุสิต พระศรีอริยเมตไตรยอยู่ที่ไหน รอถึงกำหนดเวลาของตน นี่ก็เหมือนกัน เราทำของเรา ถ้าธรรมะจัดสรรๆ ธรรมะจัดสรร เรามีสติปัญญาด้วย ธรรมะจัดสรรแล้วเราพยายาม

กระทำของเราด้วย ทำให้ของเรามันเป็นสมบัติของเราไง ถ้ามันเป็นความจริงนะ ถ้าเป็นความจริงก็เป็นของเรา

นี่พูดถึงว่า เขาบอกว่า “ไม่มีปัญหาอะไรเลย เพียงแต่ว่าอยากจะปรารภกับหลวงพ่อ”

ถ้าอยากจะปรารภกับหลวงพ่อ สิ่งนี้มันเป็นรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพุทธะ เป็นผู้รู้ข้อดีจะความจริงอันนี้ขึ้นมา พระธรรมคือธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม เป็นสงฆ์องค์แรกของโลก แล้วก็ฟื้นฟูมา วางธรรมและวินัยนี้ไว้ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเป็นพระอรหันต์มากมายเลย แล้วในสมัยที่พุทธกาลมีหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นมารู้ข้อดีของท่าน แล้วผู้ที่ปฏิบัติตามมันก็เลยเป็นความมั่นคงของศาสนา เป็นความเชื่อมั่น เป็นสิ่งที่ว่าหัวใจของสัตว์โลกมีที่พึ่ง

ฉะนั้น เวลาจะประพฤติปฏิบัติเราจะค้นคว้าของเรา เราจะไปทำที่ไหน ครูบาอาจารย์เราศึกษาประวัติครูบาอาจารย์มาทั้งนั้น เวลาปฏิบัติใหม่ๆ ทุกคนเพราะมาจากปุถุชน มาจากคนไม่รู้ มาจากคนหนา ศึกษาขนาดไหนก็ศึกษาไปอย่างนั้น แต่เวลาทำจริงๆ ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะบ้าง เพราะเราทำตามเขา แม่ปู่กับลูกปู่ แม่ปู่เดินอย่างไร ลูกปู่ก็เดินอย่างนั้น แล้วเราไปเจอครูบาอาจารย์ที่ดี แม่ปู่ที่ดีพาเราเดินไปที่ดี ถ้าพาเดินไปที่ดีมันต้องชวนชวายชวนชวายทำมา

นี่ก็เหมือนกัน เห็นใหม่ ฉะนั้น บอก “อยากปรารภกับหลวงพ่อ”

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราก็ปฏิบัติตามแบบอย่างครูบาอาจารย์มา เวลาอยู่กับหลวงตาท่านพูดประจำ เวลาอยู่กับท่านนะ ท่านบอกว่า “เวลาท่านวางข้อวัตรปฏิบัติของท่าน” เมื่อก่อนนั้นวัดทั่วไปก็ว่าท่านเข้มงวดมากๆ ท่านบอกว่า “ท่านไม่วิตกกังวลอะไรทั้งสิ้น เพราะท่านบอกว่าท่านไม่ได้คิดเอง ท่านทำตามหลวงปู่มั่น” เพราะท่านอยู่กับหลวงปู่มั่น

มาก่อน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านเป็นผู้ที่วางข้อวัตรปฏิบัติ แล้วครูบา-อาจารย์ท่านเป็นพระอุปัชฌาย์ แล้วอยู่ด้วยกันมา เวลาหลวงปู่มั่นท่านล่วงไปแล้ว ท่านเป็นพระผู้ใหญ่ขึ้นมา ท่านก็วางข้อวัตรปฏิบัติตามแบบอย่าง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น

หลวงปู่มั่นเวลาท่านพูดกับหลวงตา เห็นไหม “มหา มหาเป็นผู้ที่มีพระชามากไม่ ต้องขึ้นมาก็ได้ ให้พระเล็กพระน้อยขึ้นมา มันจะได้มีข้อวัตรปฏิบัติติดหัวใจมันไป ข้อวัตรปฏิบัติที่ท่านอบรมสั่งสอน” แล้วเวลาหลวงตาท่านศึกษามา ท่านก็เอามาเป็นแบบอย่าง แล้วท่านก็เอามาเป็นแนวทางปฏิบัติที่วัดป่าบ้านตาด แล้วถ้ามีใครจะมาติเตียน มีใครจะบอก ว่าอุตรจิตเอง อุตรียากมีจุดขาย อยากจะมีสิ่งใดที่คนนับถือ ท่านบอกว่า “ท่านไม่สนใจเลย เพราะเราไม่ได้คิดเอง เราทำแบบอย่าง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านพาทำมา”

นี่ก็เหมือนกัน เวลาบอกว่า “อยากปรารภกับหลวงพ่อ สิ่ง ฟัง ใน เว็บไซต์ หลวงพ่อพูด อย่าง นั้น พูด อย่าง นี้” จำมา จำมา คั่นคว่ำมาจากพระไตรปิฎก คั่นคว่ำมา ปฏิบัติมาจากครูบา-อาจารย์ เวลาครูบาอาจารย์ท่านอบรมสั่งสอนมาไง ฉะนั้น เวลาพูดมันก็นั่นย่ำตรงนี้ มันเน้นย้ำ ที่นี้เวลาหลวงตาท่านพูดนะ เวลาพูด ถ้าเสียงที่มีคุณธรรมมันทิ่มแทงหัวใจ มันกินใจ ครูบาอาจารย์ที่ท่านเทศนาว่าการส่วนใหญ่แล้วสาวกสาวกจะผู้ที่ได้ยินได้ฟัง แม้แต่พระปัจเจกพุทธเจ้า เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบยังไม่ชำนาญในตำราเลย แล้วธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราสาวกสาวกจะ สาวกสาวกจะสิ่งที่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเทศนาว่าการก็เทศน์ตามธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่! แต่ถ้าใครประพฤติปฏิบัติมันมีคุณธรรมในใจ เห็นไหม ก็พูดธรรมะของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่มันมีน้ำหนักร มันมีน้ำหนักร มันทิ่มแทงหัวใจใจ แต่ ถ้าอ่านหนังสือ นั้นนะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่! แต่มันไม่มี คุณธรรม

นี่ก็เหมือนกัน ฉะนั้น บอกว่า “เพียงแต่อยากปรารภกับหลวงพ่อเท่านั้น”

ไม่มีปัญหา ไม่ได้ถามปัญหา มา ฉะนั้น สิ่งที่ไม่ได้ถามปัญหาเป็นความปรารถนา เราก็
 อยากจะพูดว่า ถ้าชีวิตจริงๆ ของนักบวชเรียบง่าย แล้วถ้าเป็นชีวิตจริงๆ ของครูบา
 อาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแล้วนะ เรียบง่าย นี่ก็เหมือนกัน เราครองเรือนของ
 เรา เราอยู่บ้านของเรา ถ้ามีคุณธรรม ความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี มันเรียบง่าย ไม่มีสิ่ง
 ใด ไม่ต้องไปแข่งขันกับใคร ไม่ต้องไปทำอะไรให้มันเป็นจุดเด่น จุดขาย จุดสำคัญ ไม่มี

เวลาว่าจุดสำคัญๆ จุดสำคัญเวลามันสมมุจเจตปหาน นั้นนะ จุดสำคัญๆ หลวง
 ปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น หลวงตา ท่านพูดถึงจุดสำคัญของท่าน เวลากิเลสมันขาดๆๆ นี่
 จุดสำคัญ แล้วท่านจะไม่ค่อยพูด เพราะพูดไปแล้วอีกกิเลสมันจะจำแล้วจะไปสร้างภาพ
 แล้วก็บอกว่าขาดๆ อะไรขาด ตังเมขาดไ้ ขาดดั่งตัง! เขาว่าของเขา มันไม่ได้กิเลส
 ขาด ถ้ากิเลสขาดมันจะขาดในหัวใจนั่นจุดสำคัญ ฉะนั้น สิ่งที่คุณบาอาจารย์ท่านเทศนา
 ว่าการมา ท่านประพฤติปฏิบัติมา

เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นประโยชน์กับเรา ชีวิตเรียบง่าย
 ไม่ต้องไปเดือดร้อนกับใคร อยู่ในบ้านมีศีลมีธรรมในใจ อยู่ที่ไหนมีศีลมีธรรมของเรา
 ชีวิตนี้เรียบง่าย ชีวิตปกติ ไม่มีอะไรจุดเด่น ไม่มีอะไรพิเศษ แต่! แต่มีศีลมีธรรมในใจ มี
 ความสุข มีความสงบ ชีวิตเรียบง่าย ไม่ต้องไปพู่ฟ่าแข่งขันกับใครทั้งสิ้น การแข่งขันนั้น
 เห็นไหม ชิงดีชิงชั่ว ให้ธรรมกับกิเลสในใจเราแข่งขันกัน เราทำคุณงามความดีของเรา
 ในหัวใจของเรา ชีวิตของเราเรียบง่าย เรียบง่ายอยู่ในธรรมและวินัย เอวัง